

Az élők temetője

A szőregi katolikus temető kicsi, legalábbis csak az előző felében, a ravatalozó körül sorakoznak a sírok. Hátrébb fekete szántó a temető, van hely, elég. A helybéli drága emlék- műveket áldoznak halottaikra. Nálunk így illik, módosan, avat a helyi szokásjogba a mindentudó sírásó, *mindenki Pali bácsija*.

„Aranyos, én mondtam”

Húsz éve, hogy érte szaladnak a gyászszertartás megszervezése végett, sírgondozást vállal (ha öt forint az árvácska, neki négyért adják), nagy az ismeretése sírkövesek körében, míg Szőregen boncoltak, ahhoz is avatott segédnek bizonyult, műhatatlan érdemeket szerzett a ravatalozó felépítésében (ügyesen kunyerált az elvtársaknál), ért a vízvezeték-szereléshez és van esztétikai érzéke, mert meglátja melyik főlősleges fa rontja a temető összképét. A favágáshoz is ért... Némelyek mondják, csak ne értene úgy mindenhez s akár milyen otthonosan is mozog a holtak között, a temető mégsem az övé.

– Nem is csinálom már mást, csak amit nagyon muszáj. Eddig se én tolokodtam, kellett. Egyszer mentünk el a feleséggel, szegény még élt, a kocsmárosné azóta is emlegeti: látja Pali bácsi nem volt itthon, ki is borították az uramat! Nálam ilyen nem fordulhat elő.

– *Decemberben mégis baj történt.*

– Aranyos, én mondtam a plébánosnak, nem az a sírhely jár le, hanem a mellette lévő. Hiába, nem hallgat az rám – a nyomatek kedvéért két kis cédulát vesz elő saját könyveléséből –, ezeket mutattam a plébános úrnak is, a lejárta áthúztam. Mégis a másikkra temettünk. Bizony isten nem tudtam, hogy az *Ágikéké*. Csak a temetés után jött B.-né, az kérdezte: mi van Pali, Ágika eladta a nagynéjét meg a nagybátyját? Akkor kaptam észbe, hiszen ez a sír a *Turdéliné*. Mostmár késő! De én még időben szóltam!

Nagy László felvétele

Lejárt a bérlet

Turdéliné régi szőregi családból való, ő ugyan beköltözött Szőregre, a lánya viszont maradt szőreginek.

– Hogy is szakadnék el, mikor mindenkim ott van, élők is holtak is. – így Ágnes– Gyakran járunk ki a temetőbe, tisztességgel megemlékezünk halottainkról. Amikor március 15-én megláttam a nagynémémék sírját, nem hittem a szememnek. Föl se fogtam hirtelen, mit jelent a fakeszt.

– *Kitől érdeklődött?*

– Pali nem volt kinn, sírva rohantam a plébániára, adjanak magyarázatot, hogy kerül az a férfi a mi sírunkba.

– *És, hogyan?*

– Úgy, hogy tavaly februárban lejárt a bérletünk, csak én nem tudtam. Mondja meg nekem, *ki az, aki manapság képes követni, mikor jár le egy 25 éves bérlet. Paplógó úr decemberben halt meg, a felesége megvette a miénket, amely úgy igaz, akkor már 10 hónapja nem volt meghosszabbítva. De mi voltunk novemberben is kinn, halottak napján koszorút hagyunk a síron. Láthatta a plébános, a sírásó meg Paplógóké is. Hát, nem is tudom milyen lélek kell az ilyen dologhoz! Már a temetőben sincs*

béke? Még egy plébánostól sem lehet elvárni egy csöpp emberiséget, körültekintést? Ha nem fizetek, a Démász háromszor felszólít, utána kapcsolja ki a villany...Ha megnézik az aláírást, ki váltotta meg a sírhelyeket 1965-ben, tudták volna a hozzátartozó nevét. Egyébként 7-8 évvel ezelőtt a temetőgondnok, a Pali, egyszer már *felajánlotta* megvételre a nagynémémék sírját ugyancsak egy szőregi asszonynak. De abban volt tisztesség és eljött, megkérdezte, tényleg eladó a sír. Most meg Szőregre sem merek menni, mit gondolnak rólam, rólu...k...

Békesség, nyugalom, de kié?

Szárvas Béla, a szőregi plébános nyitott nagy könyvvél fogad. Érkezésemre előkészítette a könyvelést: *Pataki Károly és Baráth Julianna sírhelyét tavaly február óta nem hosszabbították meg. Ez a lényeg. S a plébános úr nem is szívesen beszél másról, legalábbis nyilatkozni nem hajlandó. Am ahogy megbizonyosodik, nem ellenséges szándékkal kerestem föl, barátságosabbá válik. Két évtizede lelkipásztor a szőregi közösségnek, az utóbbi időkben önkéntes segítő nélkül, maga intéz mindent. A temető egyházi kezelésű, önfenntartó, egyetlen fillér támogatást sem kap.*

Ilyen körülmények között neki nincs kapacitása nyomon követni kinek járt le a bérlet, kinek nem. Emberség lenne tehát, csak erő nincs azt kifejezni. Nyugalmat, békességet akar, kedvére tesz hát a híveknek. Nem erőlteti a szántót, rátemet az előkelő parcellákra, már amelyikre a könyv szerint lehetséges.

Majd fél éve az egyik kettős sírhelyen három ember fejfája áll. A síremlék Turdéliké, akkor viszik el amikor akarják, a földet Paplógóné bérli két, számára idegen, ám másoknak kedves emlékü ember földi maradványaival együtt.

Mag Edit

Zsolnay Vilmos nevével

A világhírű pécsi porcelángyár alapítójának, Zsolnay Vilmosnak nevével vette fel a város kereskedelmi és vendéglátóipari szakiskolája, ahol az összel kezdődő új tanévtől szakközépiskolai szintű, integrált képzés kezdődik. A Zsolnay-család leszármazottainak részvételével megtartott névadó ünnepségen Herold Gyula igazgató emlékezett meg Zsolnay Vilmosról, aki sikeres kereskedőből szorgos munkával és kitartó tanulással az Osztrák-Magyar Monarchia múlt század végi legnagyobb kerámiagyárának vezetője lett, munkásságát a bécsi és a párizsi világiállításokon elért sikerek és a francia Becsületrend koronázta meg.

Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter az ünnepségen mondott rövid beszédeben Zsolnay Vilmos példájának követésére, a hagyományok értékeit őrző megújuláshoz szükséges kitartó szorgalomra, lehetőségeik minél jobb kihasználására buzdította az iskola diákjait.

Az intézmény aulájában leleplezték Zsolnay Vilmos kerámiából készült domborművű portréját, kiállítás nyílt Istókóvics Károlyné, a Zsolnay Porcelángyár művészeti tervezőjének művészen festett dísztárgyaiból és Csonka Károly fotóművésznék a Zsolnay Múzeum legszebb darbjait bemutató fényképeiből. A múzeumban az ünnepi eseményhez kapcsolódóan Zsolnay-émlékszobát rendeztek be, amely a család képzőművészeinek festményeit is a látogatók elé tárja.

„Bebádogoztak minden ablakot”

Tollas Tibor-est a Royal Irodalmi Kávéházban

Tollas Tibor költő, a nemzeti emigráció jelentős személyisége, a müncheni Nemzetőr főszerkesztője 1991. április 22-én, hétfőn délután 6 órakor a szegedi Royal Szálló Irodalmi Kávéházának vendége. Olyan eseményre kerül sor, amely évtizedeken keresztül elképzelhetetlen lett volna Magyarországon.

Tollas Tibort 1947-ben, alaptalan vádaskodások juttatták börtönbe, egy koncepció per vádlottjaként tíz évre ítélték. A váci börtönben és a tatabányai rabnyáiban a porkolábokat mélyre kerül sor, amely évtizedeken keresztül elképzelhetetlen lett volna Magyarországon.

Tollas Tiborral személyesen is megismerkedhetnek az érdeklődők.

Medvigy Endre

Új Magyarország – új napilap

Budapesti tudósítónktól

A szerkesztőség tervei szerint először az Új Magyarország című, kormányhoz közelálló napilap. Hétköznapi 12 oldal, hétvégén 16 oldal olvasható a megújulásra vágyó nép az új lapot.

A tegnapi sajtótájékoztatón Czákó Gábor, a Publica Rt. elnöke bemutatta a lap már ismert főszerkesztőjét, Albert Gábort, Kocsis L. Mihályt, a lap felelős szerkesztőjét, aki a szerkesztőség szervezésének országnézetét vállalta. Újra-találkoztunk Horti Józseffel, a két nagy lapkiadó vállalat vezetőjével, a két nagy lapkiadó közelálló napilap főszerkesztőjével. Megjelent Várhelyi András lapigazgató és Losonczy György, aki a nyomást gyakorolja, ő ugyanis az Atheneum igazgatója.

Valamint ott volt a lap összes rovatvezetője, egy kivételével, a külpolitikai rovatvezető még hiányzik. Kocsis L. Mihály felelős szerkesztő-ügy fogalmazott, hogy nem mintha nem tudnák már ki lesz ez a személy, de konspirációs okokból egyelőre nem akarja őt megnevezni. Valamint arra sem tudtak a megjelenteknek válaszolni, hogy hány példányban fog az Új Magyarország megjelenni. Az

also határt 50 ezerre tervezik, a főszo pedig a 120 ezer. Az ára 12 forint 50 fillér naponta, de a korrekciós tájékoztatás kedvéért jegyezzük meg, hogy akik előfizetnek az Új Magyarországra, azok naponta 9,50-ért juthatnak hozzá. Albert Gábor főszerkesztő, aki korábban több nyilatkozatában is elmondta, sohase szerkesztett napilapot, a lap céljáról beszélve így fogalmazott: az Új Magyarország célja a kelet-európai nyomorúság fölé emelkedve szeretnénk megítélni magunkat, így akarunk hatékonyan beleszólni a magyarság sorsába. Horti József vezérigazgató pedig arról beszélt, hogy pesszimista propaganda folyik az ország gazdasági életéről. Az ő céljuk ezzel szemben az, hogy a helyenként pisllakoló jó dolgokat is észre fogják venni.

Újra előkerült a kérdés, mi lesz a kormányhoz közel álló napilappal, ha majd a kormány megbukik. Albert Gábor fölélegzett, könnyebb helyzetbe kerülünk, válaszolta, ha három év múlva megbukik a kormány, mint amilyenben most vagyunk, mert destruktív ellenzékként bírálni egy kormányt könnyű. A mostaninak konstruktív ellenzéke vagyunk.

Úgy gondoltuk fiatal, a pálya küszöbén álló tipográfusokat kérünk arra, ismerjék meg lapunkat, a Délmagyarország történetét, mai előállítási rendszerét, s próbáljanak olyan tipográfiai modelleket kidolgozni, amelyek tükrözik e lap bevált és elismert örökségét, ugyanakkor kifejezik a számítógépes nyomdatechnika modern valóságát is.

Az Iparművészeti Főiskola négy typo-grafikus hallgatója vállalkozott a pályamunkák elkészítésére. Nemcsak a lap régi, megsárgult példányait böngészték át, nem csupán a fellelhető címvariációkat másolták le, de kutattak a Széchenyi Könyvtár sajtótörténeti tárában is, s bár nem zártuk fantáziájukat merev keretek közé, egyöntetűen ismerték fel: a *Délmagyarország megújulásának nem lehet útja egy, az eddigi struktúrájától és képtől teljesen eltűnt tipográfiai világ.*

Mindannyian egy klasszikus hagyományokon nyugvó, precízen szerkesztett következetes rendszert képzeltek el, amely kellően variálható, mozgékonyan illeszkedik egy napilap változó igényeihez. Egyöntetű volt véleményük abban is, hogy a korabeli címbetűknek a kézi metszésből adódó esetlegességeit a Macintosh elektronikus precízítése nem viseli el, ezért olyan új Délmagyar-fejket terveztek, amelyek utalnak ugyan a századelő szecessziójának finom vonalvezetésére, de ugyanakkor elegánsak, egyértelműen metszettek, precízek.

Tradíciók Macintosh rendszerre

Tipográfiai pályázatok a DM új küllemére

A Délmagyarország hazánk legrégebbi vidéki napilapja. 1910. május 22-én jelent meg először, az idén már 81 éves. Képi megformálása, korabeli tartalma, szerkesztése természetes módon viselte magán az új század polgári törekvéseit, a fellendülő város mindennapjainak igényeit és a szecesszió stílusjegyeit. Története folyamán kényszerült ugyan váltásokra, de önmagát sohase tagadta meg: mindig igyekezett a progresszióhoz kötődni megjelenésében, tipográfiájában, szerkesztésében hagyományaihoz kötődve meg-megújulni. Címbetűinek változásai vagy történelmi sorsfordulókhoz, – régebben betiltásokhoz és újraindulásokhoz – az utóbbi évtizedekben modernista elvárásokhoz kapcsolódtak. Tíz éve sincs, hogy primitív plakát-betűs fejlécét fölcserelette a huszas évek hangulatát idéző regire. Most újabb változást kényszerít ki az idő. A lap privatizációját követően megváltozik előállítási struktúrája, a korszerű Macintosh-rendszer technológiai sor minden eddiginél pontosabb, precízebb munkát követel. Ez a modern technológia megköveteli, hogy átgondoljuk a lap teljes képet s olyan új tipográfiai rendszert dolgozzunk ki, amelyben reményeink szerint szép harmóniába ötvöződik tradíció és korszerűség.

A négy pályamű zsűrijét az elmúlt héten tartották. A bírálóbizottságban a DM vezetői

mellett részt vett Kiss István grafikusművész, az Iparművészeti Főiskola tanára, Pócs Péter gra-

fikusművész, dr. Péter László irodalom- és helytörténész valamint Lengyel András irodalom- és

sajtótörténész. A komoly elemző és bírálati munka során véleményeket mondtak a címekről, élő

fejekről, címerhasználatról, a szerkesztés alapstruktúrájáról, a léniák, keretek és raszterek, rovatfejek, aláírások, betűtípusok, címrészek, fotó- és illusztráció-alkalmazások, iniciálemegoldások részletkérdéseiről is. Alapelveként kezelték az olvashatóságot, áttekinthetőséget, eleganciát, a Szegedhez való képi kötődést. Mindezek figyelembevételével – olykor heves viták után – sem született konszenzus. Mindenkinek voltak elismerő szavai, valamennyi pályázó végigjárt, komoly tervekkel jelentkezett ám fenntartásait minden zsűritag megfogalmazta. Ezek döntő többsége a fej megfogalmazására, a városcímer használatára, a szövegfoltok és képek arányára vonatkozott. Abban egyetértettek, hogy a pályamunkák értékelhetők, továbbfejleszthetők – tehát a pályázat eredményes. Javasolták, hogy a tervek kerüljenek a Somogyi Könyvtár és a Móra Ferenc Múzeum gyűjteményébe.

A számokkal jelzett pályamunkákat csak a döntés után „nevesítették”. Ez alapján első díjat és a megvalósítás lehetőségét Halasi Zoltán nyerte el. Kálmán Tünde, Lerch Péter és Tóth Gábor szintén elismerésben részesült. A pályamunkákból május 21-én, Szeged város napján a Kass Galériában kiállítás nyílik, s ott adják át a díjakat is. Aznap jelenik meg a Délmagyarország új köntösben. Reméljük, olvasóink meglepedésére.

Tandi Lajos

DÉLMAGYARORSZÁG

1910. május 22-én jelent meg először, az idén már 81 éves.

ÚJ PÁLYÁRA ALLUNK, LESZ VILÁGKIÁLLÍTÁS

A legfejlettebb technológiai eszközökkel és a legmodernebb tipográfiai megoldásokkal.

DELMAGYARORSZÁG

1910. május 22-én jelent meg először, az idén már 81 éves.

Néhány év alatt sikerült bevezetni egy új alapokon nyugvó,

A legfejlettebb technológiai eszközökkel és a legmodernebb tipográfiai megoldásokkal.

DÉLMAGYARORSZÁG

1910. május 22-én jelent meg először, az idén már 81 éves.

HAT HÉT HÁBORÚ ELKELT A VÍZ

A legfejlettebb technológiai eszközökkel és a legmodernebb tipográfiai megoldásokkal.

DELMAGYARORSZÁG

1910. május 22-én jelent meg először, az idén már 81 éves.

Az adózás „bibliája” Legdrágább az APEH?

Néhány év alatt sikerült bevezetni egy új alapokon nyugvó,